

"Adəmdən Xatəmə yol gedən alma..."

Qardaşxan Əzizxanlıya özünü yeddinci qatda hiss etdirən yaradıcılıq gecəsinin yeddi məqamı

(əvvəli ötən saylarımızda)

Son kitabındakı "Bu millət", "Bilin" adlı və başqa bu kimi şeirləri onun vətəndaşlıq yanğısından doğur. Qardaşxan ehtiyatda olan zabitdir və: "Bu qurban vətənin Qardaşxan adda, Bir qurbanlığı da var ehtiyatda" deyir. Biz də hər birimiz özümüzü bir qurban sayırıq, çünki belədə millət də yaşayar, xalq da.

VI təqdimat (fraqment)

Ağacəfər Fətullayev: Mən şair deyiləm. Amma poeziyaya marağı məndə Qardaşxan oyadıb. Onu da qeyd edirəm ki, Qardaşxan qardaşımızın çox qeyri-adi yaddaşı var, bir şeiri, kitabı bir dəfə oxumaqla yadda saxlar. Qardaşxan hamıya göründüyü kimi deyil. İndi mən ikili Qardaşxanı iki dəqiqə vaxtınızı almaqla təqdim etməyə çalışacağam.

Qardaşxan mənim məktəb yoldaşımdı, 5 sayılı orta məktəbdə oxuyub. 1973-cü ildə səkkizinci sinifdə ikən o, məktəbdə bir ədəbi məclis yaratdı. Ədəbiyyata həvəsi olan uşaqları yığdı, özü də rəhbərlik eləyirdi. Hamı-müəllim, şagird ona hörmətlə yanaşırdı..., şairdi, istedadlıdı... sağ olsun, həftədə üç dəfə dərnək aparır, uşaqlara şeirlər öyrədir...

Özü də qeyd eləyim ki, ilk dəfə bizə Məmməd Arazın yaradıcılığından danışdı. İndi də yadımdadır:

**Mənli də, mənsiz də bu dünya vardı,
Göy belə göy idi, qar belə ağdı.
Bu dünya elə bir nəgməli valdı
Mənli də, mənsiz də oxuyacaqdı.**

Sonra Hüseyn Arıfdən və başqalarının...

Sonra məlum oldu ki, sən demə, Qardaşxan, həm də, sevdiyi qıza görə bu dərnəyi təşkil eləyib; onu evdən çıxartmış, o da dərnəyə gəlmiş...

Üzdə gördüyümüz sadə Qardaşxandan başqa ikinci bir Qardaşxan da var ki, o özünə yaxın olan adamlar, doğmalar üçün qardaş, onu bəyənənlər, yadlar üçün səxəvətdir.

VII təqdimat əvəzi

İ. Fəhmi: Doğrudan da, Qardaşxan müəllim bizə göründüyü kimi sadə, birtərəfli deyil.

Bir detallı da qeyd edirəm ki, onun mənəvi dünyasının böyük bir hissəsini dünya fəlsəfəsi, yaradıcılığının böyük bir hissəsini də dünya fəlsəfəsindən etdiyi tərcümələr təşkil edir.

Bəlkə buna görədir ki, Qardaşxan şeirindəki fəlsəfi çalarlar həmişə diqqəti çəkir və təsadüfi deyil ki, Qardaşxan şeirində dünya dərinə yönəli poetik suallar az deyil.

Dünyanın məşhur fəlsəfi əsərləri var ki, onların Azərbaycanda ilk dəfə nəşri məhz Qardaşxan müəllimin adı ilə bağlıdır. Siz təsəvvür edin ki, bir zabit olaraq xidmətdə ola-ola, orada çalışanlar bilir ki, orada hər dəqiqənin dəyəri var... böyük- böyük, qalın-qalın kitabları tərcümə edəsən, özü də təkrar qeyd edirəm, ələlxüsüs da, bu kitablar fəlsəfi əsərlər ola... bu o deməkdir ki, bu adamın illər uzununu nə gecəsi olub, nə gündüzü...

Gündüz gərgin iş, işdən də sonra evə gəlib, fəlsəfi kitabları tərcümə edib. Bu artıq başqa bir zəhmət, zəhmətdən də çox əsl əziyyətdi.

Həm də, fədakarlıqdı... Bilirsiniz, o fəlsəfi kitabları başqa dillərdə oxuyanda düşünürsən ki, bu fəlsəfi kitabları mənim millətim, gənclərimiz niyə öz dilində oxuya bil-

məsən və Qardaşxan müəllim də dizini qatlayıb, -300, 500, 800 səhifəlik fəlsəfi kitabları dilimizə tərcümə edib...

Mənim yadımdadır ki, çox böyük həvəslə qarşılanmışdı o tərcümə seriyası-"Fikir antologiyası", biz axtarırdıq, sevə-sevə oxuyurduq o kitabları. Gənclər arasında çox populyar idi. Keyfiyyətinə də söz yoxdur. Çox yüksək keyfiyyətli kitablar idi tərcümə baxımından.

VI not

Məktəblilər Qardaşxanın "Əllərimlə göz-lerimi tutmuşam", "Hər səhər beləcə", "Bu qapısız dünyada", "Gündüzlər ağ pərdədir", "Dualar" silsiləsi və müəllifin başqa dilə yatımlı, yaddaqalan şeirləri ilə ana dilimizin gözəlliyinə, onun poetik imkanlarına ay-na tutdular.

Lənkəran şəhər C.Cabbarlı adına 1 sayılı Uşaq musiqi məktəbinin müəllimləri Əlirza Yunisizadə, Təranə Şərifovanın müşayiətilə xanəndə İmanverdi Ağayev Qardaşxanın "Dağların üstünü duman alıbdı" və "Yayla payız, yazla qışdı bu dünya" misraları ilə başlayan şeirlərini "Zabul" və "Mahur" muğamları üstə oxudu.

İ.Fəhmi: Tədbirimizin yekunu gəlib çatıb. Bu tədbiri keçirməyə şərait yaratdığına görə Lənkəran şəhər İcra Hakimiyyətinin Başçısına, məclisimizi şərəfləndirdikləri

üçün gələn qonaqlara, gözəl vaxtını bizimlə keçirən bütün iştirakçılara minnətdarlıq edirəm. Əgər Qardaşxan müəllimin sözü varsa, buyursun və bu gözəl görüşü yekunlaşdıraq.

Qardaşxan:

**Kiçik çillə deyil, hava sazaqdı,
Hələ fevrala var, mart da uzaqdı.
Onda türkün sözü, bu nə tuzakdı,
Yaz ətri burnuma haradan gəlir?!**

**Ya mən havalıyam, ya hava xəstə,
Ya da məzə könlüm təzə həvəsdə.
Böyük çillə ilə nəfəs-nəfəsdə
yaz ətri burnuma haradan gəlir?!**

**Deyirəm yazdığım hər misra elə
bir yaz havasına bürünüb gələ.
Bəlkə "Pəncərədən daş gəlir" belə?**

Yaz ətri burnuma haradan gəlir?!

Yaz ətri burnuma sizlərdən, sizin doğma torpağa bağlılığınızın, ana dilimizə, poeziyaya sevginizin yaratdığı təmiz havadan gəlir. Hər birinizə min möhtəşəm təşəkkür!

Tədbirin son lady: VII not

Ən sonda İlham Əsgəroğlunun ifasında "İncəgülü" saz havası üzərində Qardaşxanın "Gömgöy" qoşmasının səsləndirilməsi törənə gözəllik gətirdi.

**Qələmə aldı:
Əli AĞAZADƏ**

VIII (Oktava). Tədbirin əvvəlindən sonunadək ən qabaqkı sırada iki yer boş qaldı. Adamın diqqətini istər-istəməz cəlb edən o yerlərin təsadüfənmi boş qaldıqlarını, ya o yerləri kimdən ötrü səxladıqlarını Qardaşxandan soruşduqda cavabı ikibaşlı, bir az da müəmmalı alındı: "İki qardaşım var, onların yeriydi..." Mən isə Qardaşxanın Qarabağ döyüşçüsünə yazılmış "Hani sənin qardaşların?" və "Yanımda boş qaldı yerin" şeirlərini xatırladım. Özünə bir söz demədim.